

„Colacul de salvare” pentru entitățile aflate în dificultate financiară

În prezentul articol ne propunem să familiarizăm mediul de afaceri cu unele dintre prevederile Legii insolvenței nr. 149/2012 (în continuare – Legea nr.149/2012). Vor fi puse în discuție normele care oferă suficiente remedii pentru antreprenorii aflați în dificultate financiară, dar doresc să-și salveze afacerea.

Sergiu SELEVESTRU,
consilier de stat
de gradul III în serviciul
fiscal, membru al
Consiliului de administrare
Centrului Național de
Instruire „MOLDINSOLV”

Republica Moldova trece azi printr-o perioadă destul de dificilă din punct de vedere economic. Desigur, sunt afectate și afacerile, care încă nu au reușit să-și revină pe deplin după criza post-pandemică, dar se confruntă cu alte crize determinate de acțiunile militare din Ucraina, creșterea prețurilor la resursele energetice etc. În aceste condiții, pentru ca antreprenorii să nu fie paralizați de riscurile la care sunt supuși, autoritățile ar trebui să le ofere susținerea necesară în vederea gestionării eficiente a situațiilor nedorite care pot să apară, inclusiv soluții de depășire a dificultăților de ordin financiar.

În contextul celor expuse mai sus, prezintă interes legislația mai multor țări care vine în ajutorul businessului prin remedii de soluționare a problemei datorriilor bazate pe mijloacele extrajudiciare informaționale. O astfel de practică se întâlnește frecvent în țările-membre ale UE. De exemplu, la survenirea unor asemenea situații, în jurisdicțiile avansate, cum ar fi Franța, Polonia, România etc., se aplică unele proceduri de orientare pro-debitorială, menite să restabilească solvabilitatea debitorului întru prevenirea stării de faliment a acestuia.

În Franța procedurile respective au denumirea „procedură de salvagardare” (*procédure de sauvegarde*), „salvagardare accelerată” (*sauvegarde accélérée*) sau „mandat ad-hoc”.

În Polonia astfel de proceduri sunt denumite „procedură de omologare a concordatului preventiv” (*postępowanie o zatwierdzenie układu*), „procedură accele-

rată de concordat preventiv” (*przyspieszone postępowanie układowe*), „procedura concordatului preventiv” (*postępowanie układowe*), „procedură de remediere” (*postępowanie sanacyjne*).

În România procedurile în cauză sunt cunoscute atât ca „concordat preventiv”, cât și ca „mandat ad-hoc”. „Concordatul preventiv” presupune încheierea unui contract între debitorul aflat în dificultate financiară, pe de o parte, și creditorii care dețin nu mai puțin de 75 % din valoarea creanțelor acceptate și necontestate, pe de altă parte, omologat de judecătorul-sindic. Prin contractul respectiv debitorul propune un plan de redresare și de realizare a creanțelor creditorilor menționați, iar aceștia din urmă acceptă să sprijine eforturile debitorului de depășire a dificultății în care se află.

Cât privește „mandatul ad-hoc”, acesta este o procedură confidențială, declanșată la cererea debitorului, prin care un mandatar ad-hoc, desemnat de instanță, negociază cu creditorii în scopul realizării înțelegerii între unul sau mai mulți dintre aceștia și debitor în vederea depășirii stării de dificultate în care se afla entitatea acestuia din urma.

Este de subliniat și interesul actual la nivel european asupra concordatului preventiv și a măsurilor de prevenție în domeniul de business. Astfel de țări, precum Franța, Belgia, Grecia, Marea Britanie, Germania, Italia și Polonia, acordă o atenție practică mult mai mare măsurilor de prevenție menite să evite situațiile de insolvență. Am putea spune că prevenția în business este intens promovată, iar adoptarea Di-

rectivei (UE) 2019/1023 a Parlamentului European și a Consiliului din 20 iunie 2019¹, care conține o serie de măsuri ce pot salva companiile dintr-un stadiu incipient de dificultate sau pot salva o valoare mai mare din companie, este o dovadă elocventă în acest sens.

O procedură similară există și în Republica Moldova, fiind disponibilă pentru entitățile care, în circumstanțele menționate supra, se confruntă cu dificultăți financiare, dar își propun:

- să depășească situația dificilă și să salveze afacerea;
- să se elibereze de presiunea datoriilor restante;
- să suspende executările silite inițiate de creditorii;
- să suspende calcularea penalităților și/sau a dobânzilor;
- să dețină în continuare controlul asupra afacerii;
- să depună efort pentru ca afacerea să devină din nou profitabilă;
- să recapete încrederea partenerilor de afaceri.

În vederea realizării scopurilor nominalizate poate fi aplicată „*procedura accelerată de restructurare*”, reglementată de prevederile secțiunii a 5-a din Legea nr.149/2012. Anume procedura dată are menirea de a salvagarda entitățile din țară, aflate în dificultate financiară, pentru ca acestea să-și continue activitatea, să păstreze locurile de muncă și să-și stingă datoriile prin aplicarea unui plan complex de măsuri necesare remedierii situației financiare și economice.

Trebuie să recunoaștem, însă, că la procedura accelerată de restructurare au apelat foarte puține entități autohtone. Suntem de părerea că o atare situație se datorează, în primul rând, necunoașterii procedurii respective de către oamenii de afaceri, atât din lipsa în spațiul public a informației despre modalitățile de remediere a afacerilor în criză, cât și din lipsa unei educații antreprenoriale, care le-ar permite entităților eșuate să-și recunoască greșelile, depășind frică de a fi condamnate în societate.

În cadrul procedurii accelerate de restructurare un rol deosebit de important îi revine și administratorului provizoriu (administratorului autorizat) desemnat, care în afară de experiența vastă în domeniul insolvenței trebuie să posedă cunoștințe și să dispună de calități profesionale în materia negocierilor. Dat fiind acest fapt, prin intermediul revistei „Contabilitate și audit”, publicațiile căreia constituie pentru mediul de afaceri din Republica Moldova un suport informativ incontestabil, Centrul Național de Instruire „Moldinsolv” (în continuare – Centrul „Moldinsolv”) își propune să informeze persoanele interesate despre „procedura accelerată de restructurare”. La prezentul articol sunt anexate unele modele de documente (acte), astfel fiind facilitată aplicarea în practică de entități a procedurii respective. Totodată, vor fi oferite și comentarii pe marginea următoarelor subiecte:

- în ce condiții se aplică procedura accelerată de restructurare;
- cum și de cine se inițiază procedura accelerată de restructurare;
- care sunt efectele depunerii și admiterii de către instanță de insolabilitate a notificării privind inițierea negocierilor cu creditorii;
- care sunt pașii necesari pentru aprobarea de către creditorii a planului procedurii accelerate de restructurare;
- ce se întâmplă în cazul în care creditorii acceptă planul;
- ce urmează după intentarea procedurii accelerate de restructurare;
- ce obține antreprenorul prin aprobarea planului procedurii accelerate de restructurare.

Până a trece nemijlocit la comentarii, considerăm necesare unele concretizări, întrucât adesea se confundă noțiunile „*insolvabilitate*” și „*dificultate financiară*”.

Insolvabilitatea reprezintă o situație financiară a debitorului caracterizată prin incapacitatea acestuia de ași onora obligațiile de plată prin incapacitate de plată și supraîndatorare. Astfel, incapacitatea de plată presupune că debitorul

¹ Directiva privind cadrele de restructurare preventivă, remiterea de datorie și decăderile, precum și măsurile de sporire a eficienței procedurilor de restructurare, de insolvență și de remitere de datorie și de modificare a Directivei (UE) 2017/1132 (Directiva privind restructurarea și insolvența).

nu își poate executa obligațiile pecuniare scadente, inclusiv cele fiscale. Este important de știut că incapacitatea de plată este prezumată în cazul în care debitorul înregistrează o întârziere de plată mai mult de 60 de zile.

Totodată, *dificultatea financiară* caracterizează situația în care debitorul, deși își execută sau este capabil să-și execute obligațiile exigibile, este în iminența stării de insolvabilitate.

Inițial, entitatea se poate confrunta cu dificultatea financiară, iar neluarea la timp a măsurilor de redresare a acesteia conduce inevitabil la insolvabilitate. În acest context atenționăm că entitatea este în drept să inițieze procedura accelerată de restructurare anume în perioada dificultății financiare, perioadă ce este relativ de scurtă durată, până a se ajunge în starea de insolvabilitate.

În ce condiții se aplică procedura accelerată de restructurare?

Procedura accelerată de restructurare presupune unele limite²:

- se aplică doar debitorilor aflați în dificultate financiară;
- debitorul poate depune notificarea de restructurare accelerată înainte de începerea termenului de 30 de zile pentru depunerea cererii introductive cu privire la intentarea procesului de insolvabilitate;
- nu poate depune notificarea de restructurare accelerată debitorul care, în ultimii 5 ani de până la depunere, a fost supus unei astfel de proceduri sau care, la data depunerii, se află în proces de insolvabilitate.

Reieșind din cele expuse mai sus, menționăm și necesitatea efectuării periodice a analizei situației economico-financiare a entității, în deosebi a *lichidității bilanțului*.

Cum și de cine se inițiază procedura accelerată de restructurare?

Procedura accelerată de restructurare se inițiază de către debitorul aflat în dificultate financiară, prin depunerea în adresa instanței de insolvabilitate a unei notificări privind inițierea negocierilor cu creditorii³.

În scop de călăuză pentru persoanele interesate, în anexa nr. 1 la prezentul articol este propus un model al *Notificării privind inițierea negocierilor cu creditorii*⁴.

Prin notificarea respectivă, debitorul informează instanța despre inițierea negocierilor cu creditorii a unui plan al procedurii accelerate de restructurare extrajudiciară și este în drept să solicite instanței de insolvabilitate următoarele:

- suspendarea executărilor silite ale bunurilor debitorului pe durata negocierilor pentru o perioadă care nu va depăși 2 luni;
- desemnarea unui administrator provizoriu care îl va asista în negocierile cu creditorii.

În partea ce ține de identificarea de către debitorul aflat în dificultate financiară a candidaturii administratorului provizoriu este de știut că persoana respectivă urmează să dețină autorizația eliberată de Ministerul Justiției pentru practicarea activității de administrator autorizat. Lista acestora este plasată pe pagina web a Ministerului Justiției la rubrica „Profesii și servicii juridice”, subrubrica „Profesii juridice”⁵ sau poate fi vizualizată pe pagina web a Centrului „Moldinsolv”⁶.

Suntem de părerea că în cazul aplicării procedurii accelerate de restructurare, procesul de negociere este unul fundamental întru realizarea cu succes a acestei proceduri, debitorul aflat în dificultate financiară urmând să apeleze la profesioniști în domeniu pentru a purta negocieri profesionale cu creditorii.

Atenționăm, de asemenea, asupra obligativității anexării la notificarea menționată supra a actelor care confirmă că debitorul într-adevăr se află într-o situație de dificultate financiară și că neluarea unor măsuri de salvagardare ar conduce în mod iremediabil la insolvabilitatea acestuia.

² A se vedea art. 14 alin. (3), art. 218 alin. (1) și art. 219 alineatele (1)–(3) din Legea nr. 149/2012.

³ A se vedea art. 219 alineatele (1) și (5) din Legea nr. 149/2012.

⁴ Anexa nr. 1 va fi plasată pentru abonați, în format electronic, pe site-ul revistei contabilitate.md pentru a putea fi descărcată și utilizată în practică.

⁵ <https://justice.gov.md/ro/advanced-page-type/registrul-administratorilor-autorizati>

⁶ www.moldinsolv.md

Care sunt efectele depunerii și ad-miterii de către instanța de insolva-bilitate a notificării privind inițierea negocierilor cu creditorii?

Efectul depunerii de către debitorul aflat în dificultate financiară a notificării privind inițierea negocierilor cu creditorii⁷ se va exterioriza prin faptul că:

- cererile introductive cu privire la inițierea procesului de insolabilitate depuse de creditorii împotriva acestui debitor, după ce notificarea a fost depusă, se restituie fără examinare;
- în cel mult 3 zile lucrătoare de la data depunerii notificării, instanța de insolabilitate adoptă din oficiu o încheiere privind suspendarea executărilor silite;
- în perioada suspendării, debitorul va continua să exercite dreptul de administrare, orientându-și efortul spre negocierea cu creditorii și aprobarea unui plan al procedurii accelerate de restructurare.

Deosebit de important în acest context se prezintă faptul că dacă la expirarea perioadei de suspendare indicate în încheierea instanței (care nu depășește de 2 luni de zile) negocierile cu creditorii eșuează și nu se aprobă un plan al procedurii accelerate de restructurare, debitorul este obligat să depună cererea introductivă cu privire la inițierea procedurii de insolabilitate față de sine⁸. De asemenea, în cazul în care negocierile eșuează oricare dintre creditorii va avea dreptul să depună cererea introductivă cu privire la inițierea procedurii de insolabilitate.

Care sunt pașii necesari pentru apro-barea de către creditorii a planului pro-cedurii accelerate de restructurare?

Suntem de părerea că acest aspect este cel mai dificil, urmând a fi analizat și tratat cu o seriozitate deosebită. Astfel, vor fi luate în considerare toate aspectele din punctul de vedere al creditorilor și se va ține cont de specificul activității debitorului, axându-se pe calitățile profesionale ale

administratorului autorizat în domeniul insolvenței, calitățile de mediere și negociere profesională ale acestuia, inclusiv pe cunoștințele personale ale debitorului în partea ce ține de comunicarea anterioară cu reprezentanții creditorilor săi.

Pentru a majora șansele aprobării planului procedurii accelerate de restructurare, recomandăm parcurgerea unor pași, cum ar fi:

- ✓ identificarea cauzei problemei/problemele care a/au generat situația creată;
- ✓ verificarea creanțelor (datoriilor debitoare) și stabilirea priorităților în recuperarea acestora;
- ✓ identificarea și stabilirea unei date limită sau cel puțin a unui termen în care va fi efectuată plata, pentru a miza pe ea în planul elaborat;
- ✓ oferirea discount-ului pentru cei care fac plățile mai devreme decât în termenul obișnuit. Deși o astfel de „promoție” costă, în perioada crizei de cash flow⁹ ea este o pârghie foarte eficientă pentru a accelera încasările;
- ✓ stabilirea unui depozit sau, mai bine zis, a unei rezerve de bani. Sumele respective pot fi destinate proiectelor viitoare, dar sunt o sursă pe termen scurt pentru plata salariilor sau a datoriilor față de furnizori;
- ✓ axarea obligatorie pe prioritatea plăților;
- ✓ analiza raportul de cash flow, având grijă de acoperirea plăților salariale, și apoi stabilirea datoriilor față de furnizori, propunându-le acestora stingerea prin plan în funcție de priorități;
- ✓ în relațiile cu creditorii nu facem promisiuni pe care nu le putem respecta;
- ✓ evaluând angajații nu ne grăbim să facem concedieri, dar trebuie să avem numărul corect de angajați raportat la volumul de muncă;
- ✓ informarea echipei despre problemele de cash flow, fiind receptivi la sugestiile/ideile venite din partea colegilor/angajaților;
- ✓ în cazul în care închiriem oficiul/încăperea, urmează să discutăm cu proprietarul locației despre o amânare a plății chiriei. Având în vedere că căutarea

⁷ A se vedea art. 219 alineatele (4) și (6) din Legea nr. 149/2012.

⁸ A se vedea art. 219 alin. (8) din Legea nr. 149/2012.

⁹ Cash flow-ul este diferența dintre încasările și plățile unei firme pe o perioadă de timp. Se mai numește și flux de numerar, iar perioada de timp pentru care se analizează acest indicator poate fi ziua, săptămâna, luna, trimestrul, anul sau mai mulți ani.

unui nou chiriaș necesită timp și bani, poate fi negociată extinderea perioadei de plată.

Este de menționat că planul procedurii accelerate de restructurare urmează să conțină informații relevante în acest sens¹⁰.

Ce se întâmplă în cazul în care creditorii sunt de acord cu planul de restructurare?

Dacă în urma negocierilor extrajudiciare creditorii acceptă planul procedurii accelerate de restructurare propus de către debitor, acesta din urmă depune în instanța de insolvabilitate o cerere introductivă de intentare a procedurii accelerate de restructurare.

În scop de călăuză pentru persoanele interesate, în anexa nr. 2 este propus un model al *Cererii introductive privind intentarea procedurii accelerate de restructurare*¹¹.

Efectul depunerii în adresa instanței de insolvabilitate a cererii introductive de către debitorul care a reușit să convingă creditorii săi să accepte planul propus, în temeiul normei legale¹², se va exterioriza prin faptul că:

- instanța de insolvabilitate va fi obligată să admită cererea introductivă depusă în condițiile Codului de procedură civilă și a Legii nr.149/2012¹³;
- în cel mult 3 zile lucrătoare de la data depunerii cererii introductive, instanța de insolvabilitate va adopta din oficiu o încheiere despre admiterea ei și despre intentarea procedurii accelerate de restructurare a debitorului;
- instanța de insolvabilitate va pune sub observație debitorul prin desemnarea unui administrator provizoriu, dacă acesta nu a fost desemnat potrivit art. 219 alin. (5) din Legea nr. 149/2012, și va dispune aplicarea, în conformitate cu art. 24 din această lege, a unor măsuri de asigurare¹⁴;
- instanța de insolvabilitate va stabili data și ora desfășurării adunării de validare a creanțelor, precum și data și ora de votare a planului procedurii de restructurare.

Atenționăm că, în mod obligatoriu, la cererea introductivă privind intentarea procedurii accelerate de restructurare debitorul, în conformitate cu art. 17, art. 20 alin. (2) și art. 220 din Legea nr. 149/2012, urmează să anexeze actele respective¹⁵.

¹⁰ Astfel de informații vor reflecta: situația analitică a activului și a pasivului debitorului; cauzele stării de dificultate financiară; programul de stingere a creanțelor; procentul preconizat de satisfacere a creanțelor ca urmare a amânării sau eșalonării la plata creanțelor, stingerii parțiale a unor creanțe, stingerii totale sau parțiale a creanțelor, dobânzilor ori a penalităților de întârziere (prin compensare, confuziune, remitere totală sau parțială a datoriei, novație, convertire a datoriilor în cote-părți din capitalul statutar al debitorului sau în acțiuni, convertire în acțiuni a obligațiilor și a altor titluri de valoare, alte modalități legale de stingere a creanțelor).

¹¹ Anexa nr. 2 va fi plasată pentru abonați, în format electronic, pe site-ul revistei contabilitate.md pentru a putea fi descărcată și utilizată în practică.

¹² A se vedea art. 220 din Legea nr.149/2012.

¹³ Atenționăm că dacă cererea introductivă privind intentarea procedurii accelerate de restructurare se va depune fără anexarea actelor specificate mai jos aceasta se va restitui de instanță fără examinare.

¹⁴ Poate fi aplicată: punerea sub sechestru a bunurilor debitorului; suspendarea urmăririlor individuale ale creditorilor și executărilor silite asupra bunurilor debitorului; ridicarea sechestrelor aplicate asupra bunurilor debitorului cu permisiunea expresă a administratorului provizoriu; punerea sub interdicție înstrăinarea de către debitor a bunurilor sale și dispunerea ca bunurile debitorului să poată fi înstrăinate doar cu permisiunea expresă a administratorului provizoriu.

¹⁵ Printre acestea se regăsesc: proiectul planului procedurii accelerate de restructurare, cu indicarea claselor de creditori care sunt afectate de plan; dovada faptului că clasele de creditori afectate de plan au acceptat planul în condițiile art. 202 alin. (3) din Legea nr. 149/2012 (planul trebuie votat de majoritatea creditorilor care dețin mai mult de jumătate din valoarea creanțelor clasei respective); dovezi ce demonstrează că creditorii care nu sunt afectați de plan sunt plătiți în cursul obișnuit al activității debitorului; copia actului de constituire; copia extrasului din Registrul de stat al persoanelor juridice; situațiile financiare la ultima dată a raportării; extrasul din registrul bunurilor imobile/certificat contabil lipsă bunuri; extrasul din registrul bunurilor mobile/certificat contabil lipsă bunuri; extrasul din registrul gajului/certificat contabil lipsă bunuri; lista creditorilor cu specificarea adreselor și datelor de identificare; lista debitorilor cu specificarea adreselor și datelor de identificare; dovada notificării membrilor debitorului sau probe care confirmă imposibilitatea notificării, chiar dacă a fost depus un efort rezonabil; dovada achitării taxei de stat; dovada notificării Serviciului Fiscal de Stat despre intenția de a depune cererea introductivă.

? Ce urmează după intentarea procedurii accelerate de restructurare?

Ulterior, după emiterea încheierii instanței de insolvabilitate cu privire la intentarea procedurii accelerate de restructurare, se vor desfășura adunarea de validare a creanțelor și *adunarea de votare a planului* procedurii de restructurare¹⁶.

Odată cu acceptarea de către adunarea creditorilor a planului procedurii accelerate de restructurare, instanța de insolvabilitate, imediat, dar nu mai târziu de 5 zile, va confirma planul prin hotărârea definitivă, va dispune încetarea procedurii accelerate de restructurare a debitorului și *trecerea la procedura de realizare a planului* confirmat.

Instanța de insolvabilitate confirmă planul procedurii accelerate de restructurare în cazul în care:

- creditorii afectați de plan și care au respins planul vor fi supuși unui tratament corect și echitabil prin plan;
- creditorii neafectați de plan sunt plătiți în cursul obișnuit al activității debitorului și planul nu le afectează drepturile fără consimțământul lor.

? Ce obține antreprenorul prin aprobarea planului procedurii accelerate de restructurare?

Din momentul adoptării hotărârii de încetare a procedurii accelerate de restructurare și de continuare a realizării planului respectiv, debitorul reîntră în dreptul de administrare, desfășurând-și activitatea în limitele afacerii sale obișnuite, în condițiile planului.

Creanțele și drepturile creditorilor și ale celorlalte părți interesate sunt modificate conform prevederilor planului. Respectiv, debitorul este degrevat legal de diferența dintre valoarea pe care obligațiile le aveau înainte de confirmarea planului și cea prevăzută în plan¹⁷.

În perioada de realizare a planului procedurii accelerate de restructurare nu se poate intenta debitorului procedura de insolvabilitate sau procedura falimentului.

Nici un furnizor de servicii (electricitate, gaze naturale, apă, servicii telefonice etc.) nu are dreptul, în perioada de realizare a planului procedurii de restructurare, să schimbe, să refuze ori să întrerupă temporar un astfel de serviciu către debitor sau către masa debitoare în cazul în care debitorul are calitatea de consumator captiv, potrivit legii¹⁸.

Instanța de insolvabilitate poate dispune ca debitorul să constituie o cauțiune la una din bănci, drept condiție pentru îndatorirea furnizorului de ai presta servicii în timpul procedurii examinate. O astfel de cauțiune nu poate depăși 30 % din costul serviciilor prestate debitorului și neachitate ulterior deschiderii procedurii.

Atenționăm de asemenea că dacă, pe parcursul realizării planului procedurii accelerate de restructurare, debitorul încalcă condițiile planului și/sau termenele prevăzute în programul de stingere a creanțelor ori nu asigură rezervarea masei debitoare pentru creanțele trecute cu titlu provizoriu, fiecare creditor este în drept să înainteze instanței de insolvabilitate o cerere introductivă, care va avea drept efect intrarea în faliment și lichidarea patrimoniului debitorului fără a mai fi necesară dovada insolvabilității lui.

În încheiere, ne exprimăm speranța că prezentul articol va determina creditorii și debitorii să folosească șansa oferită prin lege, încercând să își soluționeze problemele financiare fără să recurgă la procedura insolvabilității. În plus, entitățile aflate actualmente în dificultate financiară vor fi încurajate să apeleze cu încredere la astfel de mecanisme pentru a-și salva afacerile. Cu cât mai devreme antreprenorii vor apela la profesioniști, cu atât mai mari sunt șansele de salvagardare.

¹⁶ A se vedea art. 220 alin. 4 din Legea nr.149/2012.

¹⁷ A se vedea art. 208 alin. (1) și art. 181 alin. (3) din Legea nr. 149/2012.

¹⁸ A se vedea art. 213 alin. (3) din Legea nr. 149/2012.